

аналізу китайської мови. Перспективи розвитку пов'язані з інтеграцією великих мовних моделей, концепцією Lean AI та створенням відкритих цифрових репозиторіїв.

Аналіз періодизації свідчить про поступову трансформацію ЦГ в Китаєзнавстві від технічного інструменту до обов'язкового складника дослідницької діяльності, що відкриває нові горизонти для гуманітарних наук у цифрову епоху та формує інноваційні методологічні підходи до вивчення китайської культурної спадщини.

Література:

1. Chen Jing, "One Among Many: Digital Humanities in China". *IIAS Newsletter*. 2022. No. 92. P. 25. (2).
2. 耿元骊。 “三十年来中国古籍数字化研究综述 (1979–2009)”。 *第二届中国古籍数字化国际学术研讨会论文集*。北京： 五洲传播出版社, 2009。 第17–33页。
3. 赵薇。 “数字时代人文学研究的变革与超越——数字人文在中国”。 *探索与争鸣*。 2021。 第6号。 第191–206+232–233页。

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-530-6-63>

Підвойний В. М.

ORCID: 0000-0003-1500-9633

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри тюркології

Навчально-науковий інститут філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА КИЇВСЬКОЇ ФІЛІЇ ВУНАС: СТРУКТУРА, ТЕМАТИКА, ІСТОРИЧНА ДОЛЯ

Ключові слова: Агатангел Кримський, ВУНАС, бібліотечна колекціологія, книжкова колекція, трансфер книжкової одиниці.

У доповіді представлені тематичні та жанрові кластери книжкової скиби Всеукраїнської наукової асоціації сходознавства (ВУНАС), які зберігаються у структурі Бібліотеки-колекції Агатангела Кримського (БКК) у фондах НБУВ, що були сегментовані внаслідок тотальної вибірки та експлікації приватної книжкової колекції вченого.

Напередодні 100-річчя від дня заснування ВУНАС актуальним питанням є облігаторне висвітлення історії розвитку і функціонування зазначеної інституції – інформаційний потенціал, наукова активність, ідеологічні дискурси та значення асоціації для розвитку теоретичного практичного сходознавства на теренах України у хронологічному вимірі.

Процес формування візій, мети і базових функційних концепцій ВУНАС дістав належне висвітлення і наукове обґрунтування у працях Е. Циганкової [4], Ю. Кочубея [1], Д. Урсу [2], І. Чернікова [3]. Проблемним локусом і необ’єктивізованим питанням залишається тема функціонування у структурі ВУНАС та ВУАН форматних науково-бібліотечних осередків і бібліографічної діяльності її членів (бібліотека Кабінету арабо-іранської філології), що в перспективі відкриває платформу для реалізації проєкту “Сходознавчі бібліотечні центри України”.

Брак деталізованої інформації щодо кількісних характеристик фондів, інформаційного потенціалу книжкових зібрань, що функціонували у структурі регіональних філій ВУНАС, дефіцит інформації про локації, правил користування фондами та якісного складу користувачів компенсується численними даними про активну бібліотечну і книгознавчу діяльність (протоколи ВУНАС в архівних кластерах ІР НБУ ім. В. І. Вернадського).

Окреслення тенденцій і принципів бібліотечної діяльності зазначених осередків уможливить деталізацію процесу формування сходознавчого дискурсу, а ревіталізація (відновлення каталогів) сприятиме глибшому розумінню складних процесів становлення української сходознавчої традиції другої половини 20-х рр. – початку 30-х рр. ХХ ст. Важливим фактором такої деталізації слугують маргіналії, печатки, штемпелі на сторінках книг, які перебували у фондах аналізованих бібліотечних колекцій.

Відповідно до архівних джерел, активною стратегією наповнення фондів Центральної бібліотеки (ЦБ) ВУНАС був книгообмін між ВУНАС та науковими організаціями-партнерами [3, с. 23].

На сьогодні єдиним джерелом для детермінації історії ЦБ ВУНАС є приватна колекція А. Кримського, що локалізована у фондах НБУВ, Інституту сходознавства імені А. Кримського та Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні.

Рис. 1. Печатка Центральної бібліотеки ВУНАС

Відповідно до попередніх статистичних узагальнень, орієнтовна кількість артефактів, які 100 років тому були складовою частиною фонду ЦБ ВУНАС і згодом потрапили до структури БКК, становить 54 позицій. Кожна книжкова одиниця має відповідний сфрагістичний маркер (рис. 1).

Жанрова диференціація опрацьованого книжкового сегмента дає можливість детермінувати орієнтовну тематику, серед якої чітко виділяються лексикографічні джерела (Во 803435 / Кримський А. Ю. ← Ог.-12183), нумізматичні каталоги (Во 807066 / Кримський А. Ю. ← Ог. 12414), джерелознавча література (Во 803427 / Кримський А. Ю. ← Ог.-12490), термінологічні довідники (Во 803845 /2/ Кримський А. Ю. ← Ог. 2532), методична література (Во 806233 / 1 / Кримський А. Ю. ← Ог.-12425).

Тематична кластеризація свідчить про когерентність сегментованого субфонду до загальної тюркології, киримотатарознавства, азербайджаністики, узбекознавства та туркменознавства.

Відповідно до аналізу сфрагістичних даних, трансфер книжкових одиниць із фондів ЦБ ВУНАС має стандартну формулу – ЦБ ВУНАС → фонд “Орієнталія” НБУВ → БКК.

Переважна частина книг, які входили до фонду ЦБ ВУНАС, мають статус аномалій, адже ці артефакти потрапили до структури БКК вже після того, як фундатор передав свою колекцію до фондів НБУВ.

Подальший пошук артефактів ЦБ ВУНАС може здійснюватися за допомогою порівняння сфрагістичних даних, результатом якого може стати бібліографічний проект “Ретроспективний каталог бібліотеки ВУНАС”, і уможливить деталізацію наслідків ідеологічного та антропогенного впливу на історію, структуру та функціонування сходознавчих осередків України.

Література:

1. Кочубей Ю. Брама до Орієнту. До 60-річчя Всеукраїнської наукової асоціації сходознавства. *Всесвіт*. 1986. № 11. С. 160–163.
2. Урсу Д. П. З історії сходознавства в Криму. *СС*. 1996. № 2. С. 106–122.
3. Черніков І. Ф. Всеукраїнська наукова асоціація сходознавства. *УІЖ*. 1991. № 2. С. 31–38.
4. Циганкова Е. Г. Всеукраїнська наукова асоціація сходознавства (1926–1930). *СС*. 2006. № 2. С. 11–23.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-530-6-64>

Потульницький В. А.

ORCID: 0000-0003-0318-7424

*доктор історичних наук, професор,
провідний науковий співробітник відділу зарубіжних джерел
Інститут української археографії та джерелознавства
імені М. С. Грушевського Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

КРИМСЬКА ТЕМАТИКА В УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ КУРСАХ ОМЕЛЯНА ПРИЦАКА З ІСТОРІЇ, ПРОЧИТАНИХ У ГАРВАРДІ ТА КИЄВІ В 1980–1990-Х РОКАХ

Ключові слова: Кримський ханат, Омелян Прицак, історіософія.

1. Завдання дослідження – реконструювати кримську тематику, яку Омелян Прицак розкривав у лекційних курсах, прочитаних ним у Гарвардському університеті в 1980-х рр. та в Київському університеті в 1991–1996 рр., а також провести порівняльний аналіз низки ідей та положень, висунутих ученим з метою встановити діалектику інтеграції Криму до української та світової історії, яку він вважав за потрібне здійснити.

2. У Гарвардському університеті в 1980-ті роки Омелян Прицак читав окремий спеціальний англomовний курс “Історія Кримського ханату”, який складався з трьох частин. У першій частині курсу дослідник подав у діахронний спосіб передісторію ханату, яка розпочалася в епоху великого переселення народів і завершилась остаточним встановленням ханату як династичної держави за правління ханів Сахіба і Девлета Гіреїв. У цій частині Омелян Прицак зупиняється